

V Bruselu dne 20.5.2020
COM(2020) 380 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030

Navrácení přírody do našeho života

1. BIOLOGICKÁ ROZMANITOST – POTŘEBA PŘIJMOUT NALÉHAVÉ OPATŘENÍ

Biologická rozmanitost znamená velkou různorodost života na Zemi – ve světových rozsáhlých deštných pralesích i v malých parcích a zahrádkách, od plejtváka obrovského po mikroskopickou houbu. My lidé jsme součástí této sítě života a jsme na ní plně závislí: dodává nám potraviny, které jíme, filtruje vodu, kterou pijeme, a poskytuje nám vzduch, který dýcháme. Příroda je stejně tak důležitá pro naše tělesné i duševní zdraví, jako i pro schopnost naší společnosti vyrovnávat se s globální změnou, zdravotními hrozbami a katastrofami. **Přírodu potřebujeme pro náš život.**

Zdravé a odolné společnosti jsou závislé na tom, zda má příroda dostatek prostoru, který potřebuje. Vzhledem k nedávné pandemii COVID-19 je potřeba ochrany a obnovy přírody ještě naléhavější. Pandemie zvyšuje povědomí o vazbách mezi našim zdravím a zdravím ekosystémů. Poukazuje na potřebu udržitelných dodavatelských řetězců a spotřebních návyků, které nepřekračují možnosti naší planety. To odráží skutečnost, že když je příroda ničena, riziko vzniku a šíření infekčních nemocí se zvyšuje¹. Klíčem k **posílení naší odolnosti a předcházení vzniku a šíření budoucích chorob** je ochrana a obnova biologické rozmanitosti a dobře fungující ekosystémy.

Investování do ochrany, obnovy a zachování přírody má rovněž zásadní význam pro hospodářské zotavení Evropy z krize COVID-19. Při oživení ekonomiky je zásadní vyhnout se návratu k původnímu stavu a uzavření se do škodlivých starých zvyků. Zelená dohoda pro Evropu – strategie růstu EU – bude udávat směr našeho oživení, přičemž zajistí, aby ekonomika sloužila lidem a společnosti a aby přírodě dávala více, než z ní čerpá. **Podnikání pro biologickou rozmanitost** se stává ještě naléhavější. Průmysl a podniky se opírají o geny, druhy a ekosystémové služby jako o rozhodující vstupy pro výrobu, zejména pro léčivé přípravky. Více než polovina celosvětového HDP je závislá na přírodě a službách, které poskytuje, přičemž tři nejdůležitější hospodářská odvětví – stavebnictví, zemědělství a potravinářský průmysl – jsou na ní velmi závislá².

Ochrana biologické rozmanitosti má potenciál přímých hospodářských přínosů pro mnoho odvětví hospodářství. Například zachování mořských populací by mohlo zvýšit roční zisky odvětví mořských plodů o více než 49 miliard EUR, přičemž ochrana pobřežních mokřadů by mohla ušetřit pojišťovnictví přibližně 50 miliard EUR ročně prostřednictvím snížení škod způsobených záplavami³. Celkový poměr nákladů a přínosů účinného globálního programu pro zachování zbývající divoké přírody na celém světě se odhaduje na nejméně 100 ku 1⁴. **Investice do přírodního kapitálu**, včetně obnovy přírodních stanovišť bohatých na uhlík a zemědělství šetrného ke klimatu, jsou uznávány jako jedny z pěti nejdůležitějších fiskálních politik obnovy, které mají vysoké

¹ Mezivládní vědecko-politická platforma pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES) (2019), [Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services \(Shrnutí pro tvůrce politik, které je součástí zprávy o globálním posouzení biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby\)](#), s. 12–13, A.2.

² Světové ekonomické fórum (2020) [Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy](#) (Přírodní rizika na vzestupu: Proč krize, která zachvátila přírodu, má dopad na podnikání a hospodářství).

³ Barbier et al. (2018), [How to pay for saving biodiversity \(Způsoby financování záchrany biologické rozmanitosti\)](#).

⁴ Balmford et al. (2002) [Economic reasons for conserving wild nature \(Hospodářské důvody pro zachování divoké přírody\)](#).

ekonomické multiplikátory a pozitivní dopad na klima⁵. Bude důležité, aby EU tohoto potenciálu využila a zajistila prosperitu, udržitelnost a odolnost oživení.

Biologická rozmanitost je rovněž zásadní pro zajištění potravinového zabezpečení v **EU a na celosvětové úrovni**. Úbytek biologické rozmanitosti našich potravinových systémů⁶ ohrožuje naše potravinové zabezpečení a výživu. Biologická rozmanitost rovněž podporuje zdravé a výživné stravování a zlepšuje hospodářskou existenci na venkově a zemědělskou produktivitu⁷. Například více než 75 % druhů potravinářských plodin je závislých na opylování živočichy⁸.

Navzdory tomuto naléhavému morálnímu, ekonomickému a environmentálnímu imperativu **se příroda nachází v krizové situaci**. Pět hlavních přímých příčin úbytku biologické rozmanitosti⁹ – změny ve využívání půdy a moří, nadměrné využívání, změna klimatu, znečištění a invazní nepůvodní druhy – působí, že příroda rychle mizí. Změny vidíme v našem každodenním životě: betonové bloky se rozrůstají na zelených plochách, volná příroda nám mizí před očima a více než v jakémkoli okamžiku lidské historie je více druhů ohroženo vyhynutím. Jen za posledních 40 let se v důsledku lidských činností snížila celosvětová populace volně žijících a planě rostoucích druhů o 60 %¹⁰. A téměř tři čtvrtiny povrchu Země byly změněny¹¹ a příroda je vytlačována do stále menšího prostoru planety.

Krize v oblasti biologické rozmanitosti a klimatická krize jsou neoddelitelně spjaty. Změna klimatu urychluje ničení přírodního prostředí prostřednictvím sucha, záplav a požárů, zatímco úbytek přírody a její neudržitelné využívání jsou klíčovými hybateli změny klimatu. Avšak stejně jako spolu souvisejí krize, souvisejí spolu i řešení. **Příroda je naším hlavním spojencem v boji proti změně klimatu**¹². Příroda reguluje klima a řešení inspirovaná přírodou¹³, např. ochrana a obnova mokřadů, rašelinišť a pobřežních ekosystémů nebo udržitelné obhospodařování mořských oblastí, travních porostů a zemědělské půdy budou mít zásadní význam pro snížení emisí a přizpůsobení se změně klimatu. Vysazování stromů a zavádění zelené infrastruktury nám pomůže zchladit městské oblasti a zmírnit dopad přírodních katastrof.

Úbytek biologické rozmanitosti a zhroucení ekosystému jsou jednou z největších hrozeb, kterým lidstvo v příštím desetiletí bude čelit¹⁴. Rovněž ohrožují základy naší ekonomiky a **náklady související s nečinností** jsou vysoké a očekává se, že výrazně porostou¹⁵.

⁵ Hepburn et al. (2020) [Will COVID-19 fiscal recovery packages accelerate or retard progress on climate change? \(Povede balíček fiskálního oživení v souvislosti s COVID-19 k urychlení nebo zpomalení pokroku v oblasti změny klimatu?\)](#), Smith School Working Paper 20-02.

⁶ Světové ekonomické fórum (2020), [Zpráva o globálních rizicích z roku 2020](#).

⁷ Organizace OSN pro výživu a zemědělství (2019) [State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture \(Stav celosvětové biologické rozmanitosti pro výživu a zemědělství\)](#).

⁸ IPBES (2019), [Summary for policymakers \(Shrnutí pro tvůrce politik\)](#), s. 3, A1.

⁹ IPBES (2019), [Summary for policymakers \(Shrnutí pro tvůrce politik\)](#), s. 17–19, B.10-B.14; Evropská agentura pro životní prostředí (2019), [„Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020“](#).

¹⁰ Světový fond pro ochranu přírody (2018), [Living Planet Report - 2018: Aiming Higher \(zpráva Živá planeta - 2018: vyšší cíle\)](#).

¹¹ IPBES (2019), [Summary for policymakers \(Shrnutí pro tvůrce politik\)](#), s. 4, A4.

¹² Tamtéž.

¹³ <https://ec.europa.eu/research/environment/index.cfm?pg=nbs>

¹⁴ Světové ekonomické fórum (2020), [Zpráva o globálních rizicích z roku 2020](#).

¹⁵ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) (2019), [Biodiversity: Finance and the Economic and Business Case for Action \(Biologická rozmanitost: Finance a hospodářské a obchodní důvody pro přijetí opatření\)](#).

Světová ztráta se u ekosystémových služeb od roku 1997 do roku 2011 odhaduje na 3,5 až 18,5 bilionu EUR ročně v důsledku změny krajinného pokryvu a na 5,5 až 10,5 bilionu EUR ročně v důsledku degradace půdy. Zejména úbytek biologické rozmanitosti vede ke snížení výnosů sklizní a úlovků ryb, zvýšeným ekonomickým ztrátám v důsledku záplav a jiných pohrom a ztrátě potenciálních nových zdrojů léčivých přípravků¹⁶.

EU je připravena prokázat své ambice ke zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, udávat ve světě směr svým příkladem a opatřeními a pomoci dohodnout se na transformačním globálním rámci pro období po roce 2020, který bude přijat na 15. konferenci smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti. To by mělo vycházet z hlavního cíle, kterým je zajistit, že do roku 2050 budou **všechny světové ekosystémy obnoveny, budou odolné a přiměřeně chráněné**. Svět by se měl zavázat k zásadě čistého zisku, aby přírodě vracel více, než z ní čerpá. V této souvislosti by se svět měl zavázat, že zajistí, že tam, kde je tomu možné předejít, bude vyhynutí způsobené lidskou činností minimální.

Tato strategie stanoví, jak k tomu může Evropa přispět. Cílem této strategie je zajistit, že **do roku 2030 bude biologická rozmanitost v Evropě na cestě k oživení** ve prospěch lidí, planety, klimatu a našeho hospodářství, a to v souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 a s cíli Pařížské dohody o změně klimatu. Zabývá se pěti hlavními příčinami úbytku biologické rozmanitosti, stanoví posílený rámec pro správu s cílem odstranit stávající nedostatky, zajišťuje plné provedení právních předpisů EU a spojuje veškeré existující úsilí. Tato strategie je ambiciózní a vyzývá k přemýšlení a jednání. Odráží skutečnost, že **ochrana a obnova přírody bude vyžadovat více než jen regulaci**. Bude vyžadovat opatření ze strany občanů, podniků, sociálních partnerů a výzkumné a znalostní komunity, jakož i silná partnerství mezi místní, regionální, celostátní a evropskou úrovní. Tato strategie je v souladu s ambicemi a závazkem stanoveným v politických směrech předsedkyně von der Leyenové a v Zelené dohodě pro Evropu.

Tato strategie byla přijata v době pandemie COVID-19 a bude rovněž ústředním prvkem plánu oživení EU. Zásadní význam bude mít předcházení budoucím vypuknutím zoonózy a budování odolnosti vůči nim a poskytnutí bezprostředních podnikatelských a investičních příležitostí pro obnovu hospodářství EU.

Všechny nové iniciativy a návrhy budou podpořeny nástroji Evropské komise pro zlepšování právní úpravy. Na základě veřejných konzultací a určování environmentálních, sociálních a hospodářských dopadů přispějí posouzení dopadu k zajištění toho, aby všechny iniciativy dosáhly svých cílů co nejúčinnějším a nejméně zatěžujícím způsobem a aby dostály ekologickému závazku „neškodit“.

2. OCHRANA A OBNOVA PŘÍRODY V EVROPSKÉ UNII

EU má právní rámce, strategie a akční plány na ochranu přírody a obnovu přírodních stanovišť a druhů. Ochrana však byla neúplná, obnova proběhla jen v malém rozsahu a provádění a prosazování právních předpisů bylo nedostatečné¹⁷.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ [Přezkum v polovině období týkající se strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 \(COM\(2015\) 478\) a \(SWD\(2015\) 187\); kontrola účelnosti směrnic o ochraně přírody \(směrnice o](#)

Aby se biologická rozmanitost dostala do roku 2030 na cestu oživení, musí Evropa posílit ochranu a obnovu přírody. Toho by mělo být dosaženo zlepšením a **rozšířením naší sítě chráněných území** a vypracováním ambiciózního plánu EU na obnovu přírody.

2.1. Soudržná síť chráněných území

Biologické rozmanitosti se daří lépe v chráněných územích. Současná síť právně chráněných území Evropy, včetně oblastí pod přísnou ochranou, však není dostatečně velká na to, aby chránila biologickou rozmanitost. Z důkazů vyplývá, že cíle vymezené v Úmluvě o biologické rozmanitosti k náležité ochraně a obnově přírody nestačí¹⁸. Je zapotřebí vyvinout celosvětové úsilí a samotná EU musí učinit více a lépe a vybudovat skutečně **soudržnou transevropskou síť pro přírodu**.

Rozšíření chráněných oblastí je rovněž ekonomickým imperativem. Ve studiích o mořských systémech se odhaduje, že každé euro investované do chráněných mořských oblastí by znamenalo návratnost alespoň 3 EUR¹⁹. Z kontroly účelnosti²⁰ rovněž vyplynulo, že přínosy sítě Natura 2000 se odhadují na 200 až 300 miliard EUR ročně. Očekává se, že investiční potřeby sítě podpoří až 500 000 dalších pracovních míst²¹.

V zájmu našeho životního prostředí a našeho hospodářství a za účelem podpory obnovy EU po koronavirové krizi musíme chránit více přírody. V tomto duchu by mělo být **v EU chráněno nejméně 30 % půdy a 30 % moře**. To je v porovnání s dneškem minimálně dalších 4 % pro půdu a 19 % pro mořské oblasti²². Tento cíl je plně v souladu s tím, co je navrhováno²³ v celosvětovém rámci pro biologickou rozmanitost po roce 2020 (viz oddíl 4).

V této souvislosti by měla být věnována zvláštní pozornost oblastem s velmi vysokou hodnotou nebo potenciálem biologické rozmanitosti. Tyto oblasti jsou změnou klimatu nejvíce ohroženy a měla by jim být poskytnuta zvláštní péče v podobě přísné ochrany²⁴. Dnes jsou v EU přísně chráněna pouze 3 % půdy a méně než 1 % mořských oblastí. Musíme tyto oblasti chránit lépe. V tomto duchu by **měla být přísně chráněna alespoň jedna třetina chráněných území, což představuje 10 % půdy EU a 10 % mořských oblastí EU**. To je rovněž v souladu s navrženou celosvětovou ambicí.

[ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť](#)) (SWD (2016) 472); [kontrola účelnosti právních předpisů EU o vodě](#) (SWD(2019) 439).

¹⁸ Globální [aičijské cíle v oblasti biologické rozmanitosti](#) stanoví, že chráněná území by měla pokrývat 17 % půdy a 10 % moře, zatímco vědecké studie udávají rozmezí od 30 % do 70 %: Viz např. [IPBES 2019](#).

¹⁹ Brander et al. (2015) [The benefits to people of expanding Marine Protected Areas \(Přínosy rozšiřování chráněných mořských oblastí pro lidi\)](#);

²⁰ [Kontrola účelnosti právních předpisů EU v oblasti ochrany přírody](#) (SWD(2016) 472).

²¹ Prioritní akční rámce členských států 2020; Mutafoglu et al. (2017), [Natura 2000 and Jobs: Scoping Study \(Natura 2000 a pracovní místa: rámcová studie\)](#).

²² Nejnovější statistiky EU-27 ([Evropská databáze vnitrostátně stanovených chráněných oblastí](#)) v. 2019 a [soubor údajů sítě Natura 2000 „konec roku 2018“](#). V současné době je již chráněno 26 % půdy v EU, přičemž 18 % půdy je součástí sítě Natura 2000 a 8 % součástí vnitrostátních systémů. Pokud jde o moře EU, je chráněno 11 %, přičemž 8 % je chráněno v rámci sítě Natura 2000 a 3 % v rámci dodatečné vnitrostátní ochrany. Poznámka: Projekty větrné energie na moři budou možné, pokud budou v souladu s příslušnými právními předpisy v oblasti životního prostředí a ochrany přírody.

²³ Předběžný návrh celosvětového rámce pro biologickou rozmanitost pro období po roce 2020 (CBD/WG2020/2/3), k dispozici na adrese: <https://www.cbd.int/conferences/post2020/wg2020-02/documents>.

²⁴ Přísná ochrana neznamena nutně, že území není přístupné lidem, ale že ponechává přirozené procesy v podstatě nenarušeny, aby byly respektovány ekologické nároky daných oblastí.

V rámci tohoto zaměření na přísnou ochranu bude nezbytné definovat, zmapovat, monitorovat a **přísně chránit všechny zbývající primární a původní lesní porosty EU**²⁵. Rovněž bude důležité prosazovat stejná opatření na celosvětové úrovni a zajistit, že opatření EU nepovedou k odlesňování v jiných regionech světa. Primární a původní lesní porosty jsou nejbohatší lesní ekosystémy, které pohlcují uhlík z ovzduší a zároveň ukládají značné zásoby uhlíku. Se zohledněním předpokládaných posunů ve vegetačních pásmech by měly být přísně chráněny rovněž významné oblasti jiných ekosystémů bohatých na uhlík, jako jsou rašeliniště, travní porosty, mokřady, mangrovové porosty a porosty mořských řas.

Členské státy budou odpovědné za určení dalších chráněných a přísně chráněných území²⁶. Určení by buď měla pomoci dokončit síť Natura 2000, nebo by měla být v rámci vnitrostátních systémů ochrany. Všechna chráněná území budou muset jasně definovat cíle a opatření v oblasti ochrany přírody. Komise ve spolupráci s členskými státy a Evropskou agenturou pro životní prostředí předloží v roce 2020 kritéria a pokyny pro určování a označování dalších území, včetně definice přísné ochrany, jakož i pro přiměřené plánování řízení. Rovněž uvede, jak by další účinná opatření zaměřená na ochranu jednotlivých území a ekologizace měst mohly přispět k těmto cílům.

Cíle se týkají EU jako celku a mohly by být rozděleny podle biogeografických oblastí a přímořských oblastí EU nebo podle místní úrovně. **Každý členský stát bude muset vynaložit spravedlivý podíl úsilí** na základě objektivních ekologických kritérií, přičemž se uznává, že každá země má odlišné množství a kvalitu biologické rozmanitosti. Zvláštní pozornost bude věnována ochraně a obnově tropických a subtropických mořských a suchozemských ekosystémů v nejbližších regionech EU vzhledem k jejich mimořádně vysoké hodnotě biologické rozmanitosti.

Kromě toho, abychom měli skutečně soudržnou a odolnou transevropskou síť přírody, bude důležité vytvořit **ekologické koridory** s cílem zabránit genetické izolaci, umožnit migraci druhů a zachovat a podpořit zdravé ekosystémy. V této souvislosti by měly být prosazovány a podporovány investice do zelené a modré infrastruktury²⁷ a přeshraniční spolupráce mezi členskými státy, včetně prostřednictvím Evropské územní spolupráce.

Komise bude usilovat o to, aby se do konce roku 2021 dohodla s členskými státy na kritériích a pokynech pro další určení oblastí. Členské státy budou potom muset do konce roku 2023 prokázat významný pokrok v oblasti právního určování nových chráněných území a začleňování ekologických koridorů. Na tomto základě Komise do roku 2024 posoudí, zda je EU na dobré cestě ke splnění jejích cílů pro rok 2030, nebo zda jsou zapotřebí důraznější opatření, včetně právních předpisů EU.

V **zámořských zemích a územích EU** se rovněž nacházejí důležité lokality z hlediska biologické rozmanitosti, které se neřídí pravidly EU v oblasti životního prostředí. Komise vybízí příslušné členské státy, aby v těchto zemích a na těchto územích zvážily prosazování stejných či rovnocenných pravidel.

²⁵ <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>

²⁶ Dodatečných určení oblastí v rámci sítě Natura 2000 bude podle potřeby dosaženo podporou provádění z fondů EU a jejich prosazováním.

²⁷ [Guidance on a strategic framework for further supporting the deployment of EU-level green and blue infrastructure \(Pokyny ke strategickému rámci pro další podporu rozvoje zelené a modré infrastruktury na úrovni EU\)](#) (SWD(2019) 193).

Ochrana přírody: klíčové závazky do roku 2030

1. Právně chránit nejméně 30 % půdy EU a 30 % mořských oblastí EU a začlenit ekologické koridory jako součást skutečné transevropské přírodní sítě.
2. Přísně chránit alespoň jednu třetinu chráněných území EU, včetně všech zbývajících primárních a původních lesních porostů EU.
3. Účinně spravovat všechna chráněná území, definovat jasné cíle a opatření v oblasti ochrany a přiměřeně je sledovat.

2.2. Plán EU na obnovu přírody: obnova ekosystémů na pevnině i na moři

Současná ochrana přírody nestačí k tomu, aby se příroda vrátila do našeho života. Ke zvrácení úbytku biologické rozmanitosti musí být svět ambicióznější, pokud jde o obnovu přírody. Prostřednictvím **nového plánu EU na obnovu přírody** zaujme Evropa vůdčí postavení.

Tento plán pomůže zlepšit zdraví stávajících i nových chráněných území a vrátit rozmanitost a odolnost přírody do všech krajín a ekosystémů. To znamená snížení tlaků na přírodní stanoviště a druhy a zajištění toho, aby veškeré využívání ekosystémů bylo udržitelné. Znamená to také podporu obnovy přírody, omezení zakrytí půdy a rozrůstání měst a boj proti znečištění a invazním nepůvodním druhům. Plán vytvoří pracovní místa, uvede v soulad hospodářský růst s růstem přírody a pomůže zajistit dlouhodobou produktivitu a hodnotu našeho přírodního kapitálu.

2.2.1. Posílení právního rámce EU pro obnovu přírody

Obnovu přírody je již od členských států částečně vyžadována ve stávajících právních předpisech EU²⁸. **Pokroku však brání významné nedostatky v provádění a regulaci.** Například neexistuje žádný požadavek, že členské státy musí mít plány obnovy biologické rozmanitosti. Neexistují žádné jasné či závazné cíle a harmonogramy a žádná definice ani kritéria týkající se obnovy nebo udržitelného využívání ekosystémů. Rovněž se nepožaduje, aby se komplexně zmapovaly, sledovaly nebo posuzovaly ekosystémové služby, úsilí v oblasti zdraví či obnovy. Tyto problémy ještě zhoršují nedostatky v provádění, které brání stávajícím právním předpisům dosahovat jejich cílů²⁹. Je zapotřebí silnější podpora provádění a prosazování. Aby se zajistilo urychlení obnovy přírody na pevnině i na moři, zvýšení odolnosti EU a přispění ke zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně jakožto klíčové řešení inspirované přírodou, předkládá tato strategie dvě oblasti opatření:

- Zaprvé a na základě posouzení dopadu předloží Komise v roce 2021 návrh právně závazných **cílů EU v oblasti obnovy přírody** s cílem obnovit poškozené ekosystémy, zejména ty s největším potenciálem pro zachycování a uchovávání uhlíku, a předcházet dopadu přírodních katastrof a snižovat ho. To určí podmínky, za nichž musí být cíle splněny, jakož i nejučinnější opatření k jejich

²⁸ Zejména [směrnice EU o ochraně ptáků](#) (2009/147/ES), [směrnice o ochraně přírodních stanovišť](#) (92/43/EHS), [rámcová směrnice o vodě](#) (2000/60/ES), [směrnice o povodních](#) (2007/60/ES) a [rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí](#) (2008/56/ES).

²⁹ Viz [kontrola účelnosti právních předpisů EU v oblasti ochrany přírody](#) (SWD(2016) 472) a [kontrola účelnosti právních předpisů EU o vodě](#) (SWD(2019) 439). Viz rovněž oddíl 3.2 níže.

dosažení. Posouzení dopadů se bude rovněž zabývat možností metodiky použitelné pro celou EU za účelem mapování, posouzení a dosažení dobrého stavu ekosystémů, tak aby mohly přinášet prospěch, jako například regulace klimatu, regulace vodních zdrojů, zdraví půdy a opylování a předcházení katastrofám a ochrana před nimi.

- V této souvislosti Komise požádá a podpoří členské státy, aby zvýšily úroveň provádění stávajících právních předpisů v jasně stanovených lhůtách. Zejména vyzve členské státy, aby zajistily, že do roku 2030 **nedojde ke zhoršování trendů nebo stavu** všech chráněných přírodních stanovišť a druhů³⁰. Navíc by členské státy měly zajistit, že alespoň 30 % druhů a přírodních stanovišť, které v současné době nejsou v příznivém stavu, je v této kategorii nebo vykazuje pozitivní trend. Komise a Evropská agentura pro životní prostředí poskytnou členským státům v roce 2020 pokyny ohledně způsobu výběru a upřednostňování přírodních druhů a stanovišť.

2.2.2. *Návrat přírody na zemědělskou půdu*

Jako strážci naší půdy hrají zemědělci zásadní úlohu při zachování biologické rozmanitosti. Zemědělci jsou jedni z prvních, kteří pocítují následky úbytku biologické rozmanitosti, avšak patří také mezi první, kteří využívají výhod její obnovy. Biologická rozmanitost jim pomáhá zajistit **bezpečné, udržitelné a cenově dostupné potraviny bohaté na živiny** a poskytuje jim příjmy, které potřebují k růstu a rozvoji. Evropská zemědělci jsou důležitou součástí budoucnosti EU a musí být i nadále sociálním a hospodářským uzlem mnoha komunit v celé Unii.

Některé zemědělské postupy jsou zároveň hlavní příčinou úbytku biologické rozmanitosti. Proto je důležité spolupracovat se zemědělci za účelem **podpory a stimulace přechodu k plně udržitelným postupům**. Zlepšení stavu a rozmanitosti zemědělských ekosystémů zvýší odolnost odvětví vůči změně klimatu, environmentálním rizikům a socioekonomickým otřesům a vytvoří nová pracovní místa, například v ekologickém zemědělství, agroturistice nebo v oblasti rekreace.

Za účelem podpory dlouhodobé udržitelnosti jak přírody, tak zemědělců bude tato strategie fungovat souběžně s novou **strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“** a s **novou společnou zemědělskou politikou (SZP)**, a to rovněž prostřednictvím podpory ekorežimů a režimů plateb založených na dosažených výsledcích. Prováděním strategie v oblasti biologické rozmanitosti a strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ bude Komise pozorně sledovat pokrok a zlepšení, pokud jde o potravinové zabezpečení a příjmy zemědělců. Komise zajistí, aby strategické plány společné zemědělské politiky byly posuzovány na základě spolehlivých kritérií v oblasti klimatu a životního prostředí a aby členské státy stanovily jasné vnitrostátní hodnoty pro příslušné cíle stanovené v této strategii, jakož i v rámci strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“. Tyto plány by měly vést k udržitelným postupům, jako je přesné zemědělství, ekologické zemědělství, agroekologie, agrolesnictví, trvalé travní porosty s nízkou intenzitou, a k přísnějším normám pro dobré životní podmínky zvířat.

³⁰ Přírodní stanoviště a druhy uvedené ve směrnici o ochraně přírodních stanovišť a ve směrnici o ochraně ptáků.

Hlavními ukazateli zdraví zemědělských ekosystémů jsou polní ptáci a hmyz, zejména opylovači, kteří mají rovněž zásadní význam pro zemědělskou produkci a potravinové zabezpečení. Jejich alarmující pokles je třeba zvrátit. Jak je stanoveno ve strategii Komise nazvané „od zemědělce ke spotřebiteli“, Komise přijme opatření s cílem snížit **do roku 2030 celkové používání a riziko chemických pesticidů o 50 %** a do roku 2030 snížit používání vysoce rizikových pesticidů o 50 %. To je třeba podpořit úplným provedením iniciativy EU týkající se opylovačů³¹. Komise do konce roku 2020 iniciativu přezkoumá a v případě potřeby navrhne dodatečná opatření. Aby bylo možné poskytnout prostor pro volně žijící živočichy, rostliny, opylovače a přirozené regulátory škůdců, je naléhavě nutné vrátit zpět **nejméně 10 % zemědělské plochy s vysoce rozmanitými krajinnými prvky**. Patří mezi ně mimo jiné ochranná pásma, půda ležící ladem se systémem střídání plodin či bez systému střídání plodin, živé ploty, neproduktivní stromy, terasovité zdi a rybníky. Tato opatření přispívají k pohlcování uhlíku, předchází erozi a vyčerpávání půdy, čistí vzduch a vodu a podporují přizpůsobení se změně klimatu. Větší biologická rozmanitost navíc často přispívá k větší zemědělské produkci. Členské státy budou muset převést 10% cíl EU na menší zeměpisné měřítko s cílem zajistit propojení mezi přírodními stanovišti, zejména prostřednictvím provádění nástrojů společné zemědělské politiky a strategických plánů společné zemědělské politiky, a to v souladu se strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“, a prostřednictvím provádění směrnice o přírodních stanovištích. Pokrok při plnění tohoto cíle bude neustále revidován a v případě potřeby upraven, aby se zmírnil nepatřičný dopad na biologickou rozmanitost, bezpečnost potravin a konkurenceschopnost zemědělců.

Agroekologie může poskytnout zdravé potraviny při zachování produktivity, zvyšovat úrodnost půdy a biologickou rozmanitost a omezovat stopu produkce potravin. Zejména ekologické zemědělství má velký potenciál pro zemědělce i spotřebitele. Toto odvětví vytváří pracovní místa a přitahuje mladé zemědělce. Ekologické zemědělství poskytuje rovněž o 10–20 % pracovních míst na hektar více než konvenční zemědělské podniky a vytváří přidanou hodnotu pro zemědělské produkty³². Aby byl tento potenciál maximálně využit, **musí být do roku 2030 nejméně 25 % zemědělské půdy v EU obděláváno ekologicky**. Kromě opatření společné zemědělské politiky předloží Komise akční plán pro ekologické zemědělství a pomůže členským státům stimulovat jak nabídku po organických produktech, tak poptávku po nich. Rovněž zajistí důvěru spotřebitelů prostřednictvím propagačních kampaní a zelených veřejných zakázek. Při provádění celoevropských agroekologických cílů stanovených v této strategii a ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ budou zohledněny různé výchozí body a rozdíly v pokroku, kterého členské státy již dosáhly.

Zavádění opatření na podporu agrolesnictví v rámci rozvoje venkova by mělo být zvýšeno, neboť má velký potenciál přinášet četné výhody pro biologickou rozmanitost, lidi a klima.

Rovněž je třeba zvrátit pokles **genetické rozmanitosti**, mimo jiné tím, že se usnadní používání tradičních odrůd plodin a plemen. To by rovněž přineslo přínosy pro zdraví prostřednictvím pestřejší a výživnější stravy. Komise zvažuje revizi pravidel pro uvádění tradičních odrůd plodin na trh s cílem přispět k jejich ochraně a udržitelnému využívání. Komise rovněž přijala opatření k usnadnění registrace odrůd osiva, včetně ekologického

³¹ [Iniciativa EU týkající se opylovačů](#) (COM(2018) 395)

³² OECD (2016), [Farm Management Practices to Foster Green Growth \(Postupy řízení zemědělských podniků na podporu ekologického růstu\)](#).

zemědělství, a k zajištění snadnějšího přístupu na trh pro tradiční a odrůdy uzpůsobené místním podmínkám.

2.2.3. Řešení záboru půdy a obnova půdních ekosystémů

Půda je nejsložitější ze všech ekosystémů. Toto přírodní stanoviště má hodnotu samo o sobě a je domovem neuvěřitelné rozmanitosti organismů, které regulují a kontrolují klíčové ekosystémové služby, jako je úrodnost půdy, koloběh živin a regulace klimatu. **Půda je nesmírně důležitý neobnovitelný zdroj**, který je životně důležitý pro lidské zdraví a ekonomické zdraví, jakož pro produkci potravin a nových léků.

Degradace půdy má v EU značné environmentální a hospodářské důsledky. Mezi hlavní příčiny této situace patří špatné hospodaření s půdou, jako je odlesňování, nadměrné spásání, neudržitelné zemědělské a lesnické postupy, stavební činnosti a zakrytí půdy³³. I přes nedávné snížení tempa zakrytí půdy ubývá úrodné půdy v důsledku záboru půdy a rozšiřování měst³⁴. Když se k tomu přidá změna klimatu, jsou eroze a ztráta organického uhlíku v půdě čím dál zjevnější. Rostoucí hrozbu v EU představuje rovněž desertifikace³⁵.

Je proto zásadní zvýšit úsilí o **ochranu úrodnosti půdy, snížení eroze půdy a zvýšení obsahu organické složky v půdě**. Toho by mělo být dosaženo přijetím udržitelných postupů hospodaření s půdou, a to i v rámci společné zemědělské politiky. Značný pokrok je rovněž potřeba při určení kontaminovaných půdních stanovišť, obnově degradovaných půd, stanovení podmínek pro jejich dobrý ekologický stav, zavedení cílů v oblasti obnovy a zlepšení monitorování kvality půdy.

S cílem řešit tyto otázky komplexním způsobem a pomoci plnit závazky EU a mezinárodní závazky v oblasti neutrality z hlediska degradace půdy bude Komise v roce 2021 aktualizovat **tematickou strategii EU pro ochranu půdy**³⁶. Na tyto otázky se rovněž zaměří **akční plán nulového znečištění pro oblast ovzduší, vody a půdy**, který Komise přijme v roce 2021. Zakrytí půdy a obnova kontaminovaných průmyslových pozemků budou řešeny v nadcházející strategii pro udržitelnost zastavenosti prostředí. Cílem **mise v oblasti zdravé půdy a potravin** v rámci programu Horizont Evropa³⁷ bude vytvořit řešení pro obnovu zdravé a funkční půdy.

2.2.4. Zvýšení rozlohy lesů a zlepšení jejich zdraví a odolnosti

Lesy jsou nesmírně důležité pro biologickou rozmanitost, regulaci klimatu a vodních zdrojů, zásobování potravinami, léky a materiály, pohlcování a ukládání uhlíku, stabilizaci půdy, čištění ovzduší a vody. Jsou také přírodním domovem pro rekreaci a poznávání přírody. Lesníci hrají klíčovou úlohu při zajišťování udržitelného obhospodařování lesů a při obnově a zachování biologické rozmanitosti v lesích.

³³ Evropská agentura pro životní prostředí (2019), [EEA Signals 2019: Land and Soil in Europe \(Signály EEA 2019: Země a půda v Evropě\)](#).

³⁴ Evropská agentura pro životní prostředí a Švýcarský spolkový úřad pro životní prostředí (FOEN) (2016), [Urban sprawl in Europe \(Rozrůstání měst v Evropě\)](#).

³⁵ Evropský účetní dvůr (2018), [Combating desertification in the EU: a growing threat in need of more action \(Boj proti desertifikaci v EU: boj s touto rostoucí hrozbou vyžaduje více opatření\)](#), zvláštní zpráva č. 33/2018.

³⁶ [Tematická strategie pro ochranu půdy](#), (KOM(2006) 231).

³⁷ Mise v rámci programu Horizont Evropa zaměřená na [zdravou půdu a potravinu](#).

Kromě přísné ochrany všech zbývajících primárních a původních lesních porostů v EU **musí EU zvýšit množství, kvalitu a odolnost svých lesů**, zejména proti požárům, suchu, chorobám způsobeným škůdci a dalším hrozbám, které se změnou klimatu pravděpodobně zvýší. K zachování své funkce pro biologickou diverzitu a klima musí být všechny lesy zachovány v dobrém stavu. Odolnější lesy mohou podpořit odolnější ekonomiku. Hrají rovněž důležitou úlohu při poskytování materiálů, produktů a služeb, které jsou pro oběhové biohospodářství klíčové.

Za tímto účelem Komise v roce 2021 navrhne zvláštní **strategii EU v oblasti lesnictví** v souladu s našimi širšími ambicemi v oblasti biologické rozmanitosti a klimatické neutrality. Bude rovněž obsahovat plán **zasadit v EU do roku 2030 až 3 miliardy dalších stromů** při plném respektování ekologických zásad. To vytvoří značné pracovní příležitosti související se sběrem a kultivací semen, výsadbou semenáčků a zajištěním jejich vývoje. Výsadba stromů je prospěšná zejména ve městech, zatímco ve venkovských oblastech může dobře fungovat s agrolesnictvím, s krajinnými prvky a se zvýšeným pohlcováním uhlíku. Komise současně bude nadále spolupracovat s členskými státy s cílem zajistit, aby EU byla dostatečně vybavena pro předcházení velkým lesním požárům, které mohou vést ke značným škodám lesní biologické rozmanitosti, a mohla na ně reagovat.

Zalesňování, opětovné zalesňování a výsadba stromů na podporu biologické rozmanitosti a obnovy ekosystémů budou podporovány prostřednictvím strategických plánů společné zemědělské politiky a fondů politiky soudržnosti. Nová **evropská platforma pro městskou zeleň**³⁸ rovněž usnadní výsadbu stromů ve městech v rámci programu LIFE.

Podíl lesních oblastí, na něž se vztahují plány řízení, by měl být rozšířen na všechny spravované veřejné lesy a zvyšující se počet soukromých lesů a mělo by se pokračovat v postupech zohledňující biologickou rozmanitost, např. lesnické postupy bližší přírodě, a tyto postupy by měly být dále rozvíjeny. Na podporu této skutečnosti Komise vypracuje pokyny týkající se zalesňování a opětovného zalesňování zohledňujících biologickou rozmanitost a lesnických postupů bližších přírodě. To bude probíhat souběžně s novou strategií EU v oblasti lesnictví.

Aby Komise získala lepší představu o zdraví evropských lesů, bude spolupracovat s dalšími poskytovateli údajů za účelem dalšího rozvoje **systému informací o lesích v Evropě**. To pomůže vypracovat aktuální posouzení stavu evropských lesů a propojit všechny webové platformy EU s údaji o lesích. To bude rovněž předloženo jako součást strategie EU v oblasti lesnictví.

2.2.5. *Oboustranně výhodná řešení pro výrobu energie*

Dekarbonizace energetického systému má zásadní význam pro klimatickou neutralitu, jakož i pro oživení EU po krizi COVID-19 a její dlouhodobou prosperitu. Pro boj proti změně klimatu a úbytku biologické rozmanitosti bude zásadní energie z obnovitelných zdrojů. EU bude upřednostňovat řešení, jako je například energie oceánů, větrná energie, což rovněž umožňuje obnovu rybích populací, a zemědělské podniky se solárními panely, které poskytují půdní pokryv, a udržitelná bioenergie.

³⁸ Viz oddíl 2.2.8.

Za účelem zmínění rizik pro klima a životní prostředí vzniklých v důsledku zvýšeného používání některých zdrojů pro bioenergií revidovaná směrnice o energii z obnovitelných zdrojů³⁹ zahrnuje posílená kritéria udržitelnosti. Podporuje rovněž přechod na pokročilá biopaliva založená na reziduích a odpadech, které jsou na jedno použití anebo nerecyklovatelné. Tento přístup by měl pokračovat pro všechny formy bioenergie. Používání celých stromů a potravin a krmiv pro výrobu energie – ať už vyráběných v EU, nebo dovezených – je třeba minimalizovat.

Abychom lépe porozuměli potenciálním rizikům v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti a lépe je sledovali, Komise posuzuje **nabídku biomasy a poptávku po ní v EU a na celosvětové úrovni** a s ní související udržitelnost⁴⁰. V rámci své vyšší ambice v oblasti ochrany a obnovy lesních ekosystémů zveřejní Komise do roku 2020 výsledky této práce v oblasti využívání lesní biomasy pro výrobu energie. To Komisi poskytne informace při tvorbě politik, včetně přezkumu a případné revize, o úrovni ambicí směrnice o obnovitelných zdrojích energie, systému obchodování s emisemi a nařízení o využívání půdy, nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) stanovených pro rok 2021.

V souladu se směrnicí o obnovitelných zdrojích energie vypracuje Komise v roce 2021 rovněž provozní pokyny týkající se **nových kritérií udržitelnosti pro lesní biomasu pro energetické účely**⁴¹. V roce 2021 rovněž přezkoumá údaje o biopalivech s vysokým nepřímým rizikem změny ve využívání půdy a vytvoří trajektorie pro jejich postupné ukončování do roku 2030.

Celkovým cílem je zajistit, aby regulační rámec EU pro bioenergií byl v souladu se zvýšeným úsilím stanoveným v Zelené dohodě pro Evropu.

2.2.6. *Obnovení dobrého stavu prostředí mořských ekosystémů*

Obnovené a náležitě chráněné mořské ekosystémy přinesou značný zdravotní, sociální a hospodářský užitek pobřežním komunitám a EU jako celku. Potřeba důraznějších opatření je o to naléhavější, že úbytek biologické rozmanitosti moří a pobřežních ekosystémů značně zhoršuje globální oteplování⁴².

Dosažení dobrého stavu prostředí mořských ekosystémů, a to i prostřednictvím přísně chráněných oblastí, musí zahrnovat obnovu ekosystémů bohatých na uhlík, jakož i důležité oblasti tření a líhnutí ryb. Některé dnešní způsoby využívání moří ohrožují potravinové zabezpečení, živobytí rybářů, jakož i odvětví rybolovu a mořských plodů. **Mořské zdroje se musí lovit udržitelným způsobem a musí platit nulová tolerance vůči nezákonným praktikám.** V tomto ohledu je zásadní plné provádění společné rybářské politiky EU, rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí a směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť.

³⁹ [Směrnice \(EU\) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.](#)

⁴⁰ [JRC Biomass Assessment Study \(Studie JRC – posouzení biomasy\).](#)

⁴¹ Článek 29 směrnice EU o energii z obnovitelných zdrojů (EU) 2018/2001.

⁴² Viz např. Mezivládní panel pro změnu klimatu (2019), [Special Report on the Ocean and the Cryosphere in a Changing Climate \(Zvláštní zpráva týkající se oceánů a kryptosféry\).](#)

Uplatňování řízení založeného na ekosystémovém přístupu podle právních předpisů EU⁴³ sníží nepříznivé dopady rybolovu, těžby a dalších lidských činností, zejména na citlivé druhy a přírodní stanoviště na mořském dně. Za tímto účelem by cílem **vnitrostátních územních plánů námořních prostor**, které by měly členské státy realizovat v roce 2021, mělo být zahrnutí všech námořních odvětví a činností, jakož i opatření zaměřených na ochranu jednotlivých území⁴⁴. Komise rovněž do roku 2021 navrhne **nový akční plán za účelem zachování rybolovných zdrojů a ochrany mořských ekosystémů**. V případě potřeby budou zavedena opatření k omezení používání lovných zařízení, která jsou pro biologickou rozmanitost neškodlivější, včetně na mořském dně. Bude se rovněž zabývat tím, jak sladit používání kontaktních zařízení pro lov při dně s cíli v oblasti biologické rozmanitosti, a to vzhledem k tomu, že nyní představuje neškodlivější činnost na mořském dnu. To vše musí být spravedlivé pro všechny. Evropský námořní a rybářský fond by měl rovněž podporovat přechod k selektivnějším a méně škodlivým technikám rybolovu.

Zdravé rybí populace jsou klíčem k dlouhodobé prosperitě rybářů a zdraví našich oceánů a biologické rozmanitosti. O to důležitější je zachovat nebo omezit úmrtnost způsobenou rybolovem na úrovni **maximálního udržitelného výnosu** nebo pod touto úrovní. To pomůže dosáhnout u všech populací rozložení populace co do věku a velikosti, které svědčí o jejím zdraví.

Vedlejší úlovky populací druhů ohrožených vyhynutím musí být vyloučeny nebo sníženy na úroveň, která umožňuje úplné obnovení. To by mělo platit i pro populace, které jsou ve špatném stavu z hlediska ochrany nebo nejsou v dobrém stavu prostředí. Navíc je třeba vyloučit, nebo pokud to není možné, minimalizovat vedlejší úlovky jiných druhů⁴⁵, tak aby nebyl ohrožen jejich stav z hlediska ochrany. Za tímto účelem je třeba zintenzívnit shromažďování údajů o vedlejších úlovcích pro všechny citlivé druhy.

Navíc **opatření pro řízení rybolovu** musí být stanovena ve všech chráněných mořských oblastech na základě jasně stanovených cílů v oblasti zachování zdrojů a na základě nejlepších dostupných vědeckých doporučení.

2.2.7. *Obnova sladkovodních ekosystémů*

Právní rámec EU týkající se vody je ambiciózní, jeho provádění však zaostává a prosazování musí být posíleno⁴⁶. Je třeba vyvinout větší úsilí k **obnovení sladkovodních ekosystémů a přirozených funkcí řek** za účelem dosažení cílů rámcové směrnice o vodě. Toho lze dosáhnout odstraněním nebo přizpůsobením překážek, které brání migraci ryb a zlepšováním průtoku vody a usazenin. Abychom toho dosáhli, bude **do roku 2030 nejméně 25 000 km řek obnoveno na volně tekoucích řeky**⁴⁷, a to odstraněním primárně zastaralých překážek a prostřednictvím obnovy záplavových území. V roce 2021 poskytne Komise po konzultaci se všemi příslušnými orgány členským státům technické poradenství a podporu při určování lokalit a pomoc při mobilizaci finančních

⁴³ Společná rybářská politika, [rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí](#) (2008/56/ES), [směrnice o územním plánování námořních prostor](#) (2014/89/EU).

⁴⁴ Komise nejpozději do března 2022 předloží zprávu o provádění směrnice o územním plánování námořních prostor, včetně uplatňování řízení založeného na ekosystémech.

⁴⁵ Chráněno mezinárodním právem a právem EU.

⁴⁶ [Kontrola účelnosti právních předpisů EU o vodě](#) (SWD(2019) 439); [hodnocení směrnice o čištění městských odpadních vod](#) (SWD(2019) 700).

⁴⁷ Cíl 25 000 km vychází z posouzení Komise ohledně toho, čeho lze v EU dosáhnout do roku 2030.

prostředků⁴⁸. Orgány členských států by měly přezkoumat povolení k odběru a vzdouvání vody s cílem realizovat ekologické průtoky za účelem dosažení dobrého stavu nebo potenciálu všech povrchových vod a dobrého stavu všech podzemních vod nejpozději do roku 2027, jak vyžaduje rámcová směrnice o vodě⁴⁹. Za tímto účelem Komise poskytne členským státům technickou podporu k jejich opatřením do roku 2023.

Rozsáhlé investice do obnovy řek a záplavových území⁵⁰ mohou být významným ekonomickým stimulem pro obnovu odvětví a pro místní socioekonomické aktivity, jako je cestovní ruch a rekreace. Tyto investice mohou zároveň zlepšit regulaci vodních zdrojů, ochranu před povodněmi, stanoviště pro líhnutí ryb a odstraňování znečištění živinami.

2.2.8. *Ekologizace městských a příměstských oblastí*

Městská zeleň, od parků a zahrad po zelené střechy a městské farmy, poskytuje širokou škálu výhod pro lidi. Poskytuje rovněž příležitosti pro podniky a útočiště pro přírodu. Snižuje znečištění vzduchu, vody a znečištění hlukem, zajišťuje ochranu před záplavami, suchem a vlnami veder a udržuje spojení mezi lidmi a přírodou⁵¹.

Nedávná omezení volného pohybu osob v důsledku pandemie COVID-19 nám ukázala **hodnotu městské zeleně pro naši fyzickou a duševní pohodu**. Ochrana některých ploch městské zeleně se sice zvýšila⁵², zelené plochy však často prohrávají v boji o půdu, jelikož podíl populace žijící v městských oblastech nadále roste.

Cílem této strategie je tyto trendy zvrátit a zastavit úbytek zelených městských ekosystémů. Podpora zdravých ekosystémů, zelené infrastruktury a **řešení inspirovaných přírodou** by měla být systematicky začleňována do územního plánování, včetně veřejného prostoru, infrastruktury a projektování budov a jejich okolí.

S cílem vrátit přírodu zpět do měst a ocenit činnost obcí vyzývá Komise evropská města o počtu nejméně 20 000 obyvatel, aby do konce roku 2021 vypracovala ambiciózní **plány pro městskou zeleň**. Tyto plány by měly obsahovat opatření k vytvoření biologicky rozmanitých městských lesů, parků a zahrad; městských farem; zelených střech a stěn; ulic se stromořadím; městských luk a městských živých plotů. Měly by rovněž pomoci zlepšit propojení mezi zelenými plochami, odstranit používání pesticidů a omezit nadměrnou senoseč městské zeleně a další postupy, které jsou škodlivé pro biologickou rozmanitost. Tyto plány by mohly mobilizovat politické, regulační a finanční nástroje.

V zájmu usnadnění této práce Komise v roce 2021 zřídí v rámci nové „Dohody pro zelená města“⁵³ s městy a starosty **platformu EU pro městskou zeleň**. To bude provedeno v úzké spolupráci s Evropským paktem starostů a primátorů. Při výběru

⁴⁸ Pokyny zohlední řadu otázek, včetně výroby hydroenergetické energie, zvládnání povodní, dodávek vody, zemědělství a splavnosti.

⁴⁹ Tato opatření by měla být naplánována v 3. plánech povodí, které mají členské státy přijmout v roce 2021 podle rámcové směrnice o vodě.

⁵⁰ [Kontrola účelnosti právních předpisů EU o vodě](#) (SWD(2019) 439).

⁵¹ [Projekt EnRoute](#).

⁵² Ve městech či částečně ve městech se nachází 11 000 lokalit sítě Natura 2000, které představují 15 % celkové plochy sítě Natura 2000.

⁵³ [Dohoda pro zelená města](#).

„Evropského zeleného města 2023“ a „Evropského zeleného listu 2022“ budou hrát ústřední úlohu plány pro městskou zeleň.

Komise podpoří členské státy a místní a regionální orgány prostřednictvím technických pokynů a pomůže při mobilizaci finančních zdrojů a budování kapacit. Začlení tyto cíle rovněž do **evropského klimatického paktu**.

2.2.9. Snižování znečištění

Hlavní příčinou úbytku biologické rozmanitosti je znečištění, které má škodlivý vliv na naše zdraví a životní prostředí. I když má EU pevný právní rámec pro snížení znečištění, je třeba vyvinout ještě větší úsilí. Biologická rozmanitost trpí zbavováním se živin, chemických pesticidů, léčiv, nebezpečných chemických látek, městských a průmyslových odpadních vod a dalších odpadů, včetně odpadků a plastů. Všechny tyto tlaky musí být sníženy.

Vzhledem k cíli nulového znečištění, který Komise sleduje, jenž spočívá v životním prostředí bez toxických látek, bude spolu s **akčním plánem nulového znečištění pro oblast ovzduší, vody a půdy** předložena nová strategie EU pro udržitelné nakládání s chemickými látkami.

Komise bude podporovat nulové znečištění z toků dusíku a fosforu z hnojiv účinným snížením ztráty živin o alespoň 50 % a zároveň zajistí, aby se úrodnost půdy nezhoršovala. Tento cíl bude mít rovněž za následek **snížení používání hnojiv nejméně o 20 %**. Toho bude dosaženo prováděním a prosazováním příslušných právních předpisů v oblasti životního prostředí a klimatu v plném rozsahu, určením snížení zátěže živinami ve spolupráci s členskými státy potřebného k dosažení těchto cílů, uplatňováním vyváženého hnojení a lepším hospodařením s dusíkem a fosforem během jejich životního cyklu. Za tímto účelem Komise ve spolupráci s členskými státy v roce 2022 vypracuje akční plán pro hospodaření s živinami. Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ se bude zabývat snižováním používání a rizik pesticidů a bude podporovat širší provádění integrované ochrany rostlin⁵⁴. Jako součást této strategie bude **posíleno vyhodnocování environmentálních rizik pesticidů**. Otázka plastů je řešena zejména prostřednictvím provádění Evropské strategie pro plasty⁵⁵ a prostřednictvím nového akčního plánu pro oběhové hospodářství⁵⁶.

Komise vypracuje **soubor ukazatelů pro postupné snižování znečištění** a stanoví základní hodnoty, které pomohou sledovat pokrok. Tlaky způsobenými odpadky v moři a hlukem pod mořskou hladinou se zabývá rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí.

2.2.10. Řešení invazních nepůvodních druhů

Invazní nepůvodní druhy mohou významně narušit úsilí v oblasti ochrany a obnovy přírody. Kromě toho, že dochází k významnému poškození přírody a ekonomiky, mnoho invazních nepůvodních druhů rovněž usnadňuje vypuknutí a šíření infekčních nemocí,

⁵⁴ [Směrnice o udržitelném používání pesticidů](#) (2009/128/ES).

⁵⁵ [Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství](#) COM(2018)28 final.

⁵⁶ [Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství pro čistší a konkurenceschopnější Evropu](#) (COM(2020) 98).

kteře představují hrozbu pro člověka a volně žijící a planě rostoucí druhy⁵⁷. Míra průniku invazních nepůvodních druhů v posledních letech vzrostla. Z 1 872 druhů, které se nyní v Evropě považují za ohrožené, je 354 ohroženo invazními nepůvodními druhy. Bez účinných kontrolních opatření, míra průniku a rizika, která přináší naši přírodě a zdraví, budou nadále růst.

Rovněž je třeba posílit provedení **nařízení EU o invazních nepůvodních druzích**⁵⁸ a dalších relevantních právních předpisů a mezinárodních dohod. Cílem by mělo být minimalizovat, a pokud možno vyloučit zavlékání a usazování nepůvodních druhů v životním prostředí EU. Cílem bude řídit usazené invazní nepůvodní druhy a **snížit počet druhů na červeném seznamu, které ohrožují, o 50 %**⁵⁹.

Plán EU na obnovu přírody: klíčové závazky do roku 2030

1. Právně závazné cíle EU v oblasti obnovy přírody, které mají být navrženy v roce 2021, a to na základě posouzení dopadu. Do roku 2030 se obnoví významné oblasti poškozených ekosystémů a ekosystémů bohatých na uhlík; přírodních stanovišť a druhů, které nevykazují zhoršení trendů nebo stavu z hlediska ochrany a nejméně 30 % dosahuje příznivého stavu z hlediska ochrany nebo alespoň vykazuje pozitivní trend.
2. Úbytek opylovačů je zvrácen.
3. Riziko a používání chemických pesticidů je sníženo o 50 % a používání rizikovějších pesticidů je sníženo o 50 %.
4. Nejméně 10 % zemědělské plochy má velmi rozmanité krajinné prvky.
5. Nejméně 25 % zemědělské půdy je využíváno v rámci správy ekologického zemědělství a výrazně se zvyšuje využívání agroekologických postupů.
6. V EU byly při plném respektování ekologických zásad vysazeny tři miliardy nových stromů.
7. Výrazného pokroku bylo dosaženo při sanaci kontaminovaných půdních stanovišť.
8. Nejméně 25 000 km volně tekoucích řek je obnoveno.
9. O 50 % se snížil počet druhů na červeném seznamu ohrožených invazními nepůvodními druhy.
10. Ztráty živin z hnojiv jsou sníženy o 50 %, což vede ke snížení používání hnojiv o nejméně 20 %.
11. Města s alespoň 20 000 obyvateli mají ambiciózní plán pro městskou zeleň.
12. V citlivých oblastech, jako je městská zeleň v rámci EU, se nepoužívají žádné chemické pesticidy.
13. Negativní dopady na citlivé druhy a přírodní stanoviště, včetně mořského dna způsobené rybolovem a těžbou, jsou podstatně sníženy, aby bylo dosaženo dobrého stavu prostředí.
14. Vedlejší úlovky druhů jsou vyloučeny nebo sníženy na úroveň, která umožňuje obnovu a zachování druhů.

⁵⁷ Viz například: Hulme P. (2014). [Invasive species challenge the global response to emerging diseases \(Invazní druhy zpochybňují globální odpověď na nová onemocnění\)](#), *Trends in parasitology* (2014) sv. 30, vydání 6; Duscher et al. (2017).

⁵⁸ [Nařízení \(EU\) 1143/2014 o invazních nepůvodních druzích](#)

⁵⁹ [Červený seznam Mezinárodního svazu ochrany přírody \(IUCN\)](#).

3. UMOŽNĚNÍ TRANSFORMAČNÍ ZMĚNY

3.1. Nový rámec pro správu a řízení

V EU neexistuje v současnosti žádný ucelený správní rámec, který by řídil provádění závazků v oblasti biologické rozmanitosti dohodnutých na vnitrostátní, evropské nebo mezinárodní úrovni. V zájmu řešení tohoto nedostatku Komise zavede **nový evropský správní rámec v oblasti biologické rozmanitosti**. To pomůže mapovat povinnosti a závazky a stanovit plán, jak řídit jejich provádění.

Jako součást tohoto nového rámce zavede Komise mechanismus sledování a přezkumu. Součástí bude **jasný soubor dohodnutých ukazatelů** a umožní pravidelné hodnocení pokroku a v případě potřeby stanoví nápravná opatření. Tento mechanismus bude podkladem pro přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí a přispěje k evropskému semestru.

Nový rámec správy zajistí sdílenou odpovědnost všech příslušných aktérů při plnění závazků EU v oblasti biologické rozmanitosti. Bude podporovat budování administrativních kapacit, transparentnost, dialog se zúčastněnými stranami a participativní správu na různých úrovních.

Komise posoudí pokrok a vhodnost tohoto přístupu v roce 2023 a zváží, zda je nutný právně závazný přístup ke správě.

3.2. Zintenzívnění provádění a vymáhání právních předpisů EU v oblasti životního prostředí

Veškeré právní předpisy v oblasti životního prostředí se opírají o řádné provádění a prosazování. Za posledních 30 let zavedla EU pevný právní rámec na ochranu a obnovu svého přírodního kapitálu. Z nedávných hodnocení však vyplývá, že ačkoli jsou právní předpisy vhodné pro daný účel, jejich provádění v praxi zaostává⁶⁰. To má dramatické důsledky pro biologickou rozmanitost a přináší značné ekonomické náklady⁶¹. **Jádrem této strategie je tedy plné provádění a prosazování právních předpisů EU v oblasti životního prostředí**, pro což bude zapotřebí prioritně zmobilizovat politickou podporu a finanční a lidské zdroje.

Pokud jde o směrnici o ochraně volně žijících ptáků a o směrnici o stanovištích, prosazování se zaměří na **dokončení sítě Natura 2000**, účinnou správu všech lokalit, ustanovení o ochraně druhů a druhy a přírodní stanoviště, které vykazují klesající trendy. Komise rovněž zajistí, aby právní předpisy týkající se životního prostředí, které mají dopad na biologickou rozmanitost⁶², byly lépe prováděny, prosazovány a v případě potřeby přezkoumány a revidovány.

⁶⁰ Viz [zpráva o „stavu přírody v Unii“](#) z roku 2015 (COM(2015) 219).

⁶¹ [Odhaduje se, že náklady plynoucí z nedodržování environmentálních předpisů činí 50 miliard EUR ročně.](#)

⁶² Např. směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí (2014/52/EU), o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí (2001/42/ES), o odpovědnosti za životní prostředí (2004/35/ES) a o trestné činnosti proti životnímu prostředí (2008/99/ES).

Komise bude usilovat o **zlepšení zajišťování souladu s předpisy**, bude úzce spolupracovat s členskými státy a evropskými sítěmi agentur pro ochranu životního prostředí, inspektory, policií, státními zástupci a soudci.

Kromě toho bude Komise podporovat úlohu občanské společnosti jako strážce dodržování předpisů a bude spolupracovat s členskými státy na zlepšení přístupu ke spravedlnosti před vnitrostátními soudy v záležitostech životního prostředí pro jednotlivce i nevládní organizace. Rovněž rozšíří aktivní legitimaci nevládních organizací a navrhne **revizi Aarhuského nařízení**⁶³.

3.3. Rozvoj integrovaného přístupu zahrnujícího celou společnost

3.3.1. Podnikání pro biologickou rozmanitost

V partnerském duchu této strategie budou muset plnit svou úlohu všechny části hospodářství a společnosti. Průmysl a podniky mají dopad na přírodu, ale také vytvářejí důležité inovace, partnerství a odborné znalosti, které mohou pomoci řešit úbytek biologické rozmanitosti.

S cílem zajistit, aby environmentální a sociální zájmy byly plně začleněny do obchodních strategií, předloží Komise v roce 2021 novou iniciativu týkající se **udržitelné správy a řízení společností**. Tato iniciativa, která může mít formu legislativního návrhu, se bude zabývat lidskými právy a povinnostmi řádné péče v oblasti ochrany životního prostředí a povinností náležité péče v rámci hospodářských hodnotových řetězců, a to přiměřeným způsobem v závislosti na různé velikosti podniků⁶⁴. To pomůže zajistit, aby zájmy akcionářů a zúčastněných stran byly plně v souladu s cíli stanovenými v této strategii. V roce 2020 Komise navíc zahájila přezkum povinnosti podniků podávat zprávy podle **směrnice o uvádění nefinančních informací**⁶⁵ s cílem zlepšit kvalitu a rozsah uvádění nefinančních informací, včetně environmentálních aspektů, jako je biologická rozmanitost.

Prostřednictvím stávajících platform⁶⁶ pomůže Komise vybudovat **evropské hnutí na podporu podnikání pro biologickou rozmanitost**, přičemž se inspiruje nedávnými iniciativami⁶⁷ a učiní toto hnutí nedílnou součástí evropského klimatického paktu. Zvláštní pozornost bude věnována opatřením, která podpoří a odstraní překážky pro zavádění řešení inspirovaných přírodou, neboť ta mohou vést k významným obchodním a pracovním příležitostem v různých odvětvích⁶⁸ a jsou klíčem k inovacím pro ekonomické nebo společenské potřeby, které jsou závislé na přírodě.

3.3.2. Investice, stanovování cen a daně

Řešení ztráty biologické rozmanitosti a obnova ekosystémů bude vyžadovat značné veřejné a soukromé investice na vnitrostátní a evropské úrovni. To bude znamenat co

⁶³ <https://ec.europa.eu/environment/aarhus/>.

⁶⁴ [Study on due diligence requirements through the supply chain – Final Report \(Studie týkající se požadavků náležité péče v dodavatelském řetězci - závěrečná zpráva\)](#).

⁶⁵ [Směrnice 2014/95/EU, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami](#).

⁶⁶ Např. [Platforma EU pro biologickou rozmanitost \(B@B\)](#).

⁶⁷ Viz např. [Business for Nature \(Podnikání pro přírodu\)](#) nebo [One Planet Business for Biodiversity \(Jedna planeta pro biologickou rozmanitost\)](#).

⁶⁸ BenDor T. et al. (2015), [Estimating the Size and Impact of the Ecological Restoration Economy \(Odhadování rozsahu a dopadu ekologické obnovy hospodářství\)](#).

největší využití všech příslušných programů a finančních nástrojů EU. Komise posílí svůj **rámec pro prověřování biologické rozmanitosti**⁶⁹ mimo jiné tím, že použije odpovídajícím způsobem kritéria vytvořená taxonomií EU, aby bylo zajištěno, že finanční prostředky EU podporují investice příznivé pro biologickou rozmanitost.

K uspokojení potřeb této strategie, včetně investičních priorit pro síť Natura 2000 a zelené infrastruktury, **by mělo být uvolněno nejméně 20 miliard EUR ročně⁷⁰ na výdaje na přírodu**. To bude vyžadovat mobilizaci soukromých a veřejných finančních prostředků na vnitrostátní úrovni⁷¹ i na úrovni EU, mimo jiné prostřednictvím řady různých programů v příštím dlouhodobém rozpočtu EU. Navíc obnova přírody významně přispěje k cílům v oblasti klimatu, přičemž značná část z 25 % rozpočtu EU vyčleněného na opatření v oblasti klimatu bude investována do biologické rozmanitosti a řešení blízkých přírodě.

V rámci InvestEU bude v příštích deseti letech vytvořena specializovaná iniciativa pro přírodní kapitál a oběhové hospodářství ve výši přibližně 10 miliard EUR, která bude založena na kombinovaném veřejném a soukromém financování. Příroda a biologická rozmanitost jsou rovněž prioritou investičního plánu Zelené dohody pro Evropu. Aby se pomohly uvolnit potřebné investice, musí EU poskytnout investorům dlouhodobou jistotu a pomoci začlenit udržitelnost do finančního systému. **Taxonomie EU udržitelného financování** pomůže nasměrovat investice do ekologické obnovy a do zavádění řešení blízkých přírodě. V roce 2021 Komise přijme akt v přenesené pravomoci podle nařízení o taxonomii⁷² za účelem stanovení společné klasifikace ekonomických činností, které významně přispívají k ochraně a obnově biologické rozmanitosti a ekosystémů. To bude dále v druhé polovině roku podpořeno **obnovou strategií pro udržitelné finance**, která pomůže zajistit, aby finanční systém přispíval ke zmírnění stávajících a budoucích rizik pro biologickou rozmanitost a lépe odrážel, jak úbytek biologické rozmanitosti ovlivňuje ziskovost a dlouhodobé vyhlídky podniků⁷³.

Komise bude dále podporovat daňové systémy a stanovování cen, které odrážejí skutečné environmentální náklady, včetně nákladů spojených s úbytkem biologické rozmanitosti. To by mělo podpořit změny ve vnitrostátních daňových systémech, tak aby bylo daňové zatížení přesunuto z práce na znečištění, cenově podhodnocené zdroje a další environmentální externality. Aby se zabránilo zhoršování životního prostředí a došlo k jeho nápravě, musí být uplatňovány **zásady „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“**.

Kupní síla veřejných orgánů představuje 14 % HDP EU a může sloužit jako významná hybná síla zvýšení poptávky po produktech a službách společností, které investují do řešení blízkých přírodě nebo na ně přispívají. V zájmu využití tohoto potenciálu Komise při navrhování dalších právních předpisů a pokynů týkajících se **zelených veřejných zakázek** začlení kritéria a monitorování s cílem podpořit řešení blízká přírodě.

⁶⁹ Viz [Common framework and guidance documents for biodiversity proofing of the EU budget \(Společný rámec a pokyny pro prověřování rozpočtu EU z hlediska biologické rozmanitosti\)](#).

⁷⁰ Odhad nákladů vychází z [posouzení dopadů nařízení o programu LIFE](#) z roku 2018 (SWD(2018) 292), [studie nákladů na provádění cíle 2 strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020](#) a údajů poskytnutých 16 členskými státy podle čl. 8 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích. Komise provede aktualizaci odhadu, zejména na základě prioritních akčních rámců členských států podle směrnice o přírodních stanovištích.

⁷¹ Včetně společné zemědělské politiky, fondů politiky soudržnosti, programu Horizont Evropa, Evropského námořního a rybářského fondu, programu LIFE a fondů pro vnější činnost.

⁷² Viz [taxonomie EU pro udržitelné činnosti](#).

⁷³ „The Nature of Risk - A Framework for Understanding Nature-Related Risk to Business,“ WWF, 2019.

3.3.3. Měření a začlenění hodnoty přírody

Je třeba lépe začleňovat aspekty biologické rozmanitosti do veřejného a podnikatelského rozhodování na všech úrovních. V návaznosti na stávající práci⁷⁴ vypracuje Komise v roce 2021 metody, kritéria a normy pro popis základních prvků biologické rozmanitosti, jejích služeb, hodnot a udržitelného využívání.

To bude zahrnovat **měření ekologické stopy výrobků a organizací na životní prostředí**, mimo jiné využíváním přístupů založených na životním cyklu a prostřednictvím účetnictví v oblasti přírodního kapitálu. V této souvislosti Komise podpoří vytvoření mezinárodní iniciativy pro účetnictví v oblasti přírodního kapitálu.

3.3.4. Zlepšování znalostí, vzdělávání a dovedností

Boj proti úbytku biologické rozmanitosti se musí opírat o spolehlivé vědecké poznatky. Investice do výzkumu, inovací a výměny znalostí budou klíčové pro shromažďování nejlepších údajů a rozvoj nejlepších řešení inspirovaných přírodou. Výzkum a inovace mohou testovat a vyvíjet, jakým způsobem upřednostňovat „zelená“ řešení před „šedými“ a mohou pomoci Komisi podporovat investice do řešení blízkých přírodě, jako např. do starých průmyslových oblastí s nízkým příjmem nebo zasažených katastrofou.

Nová agenda dovedností bude hrát klíčovou roli v ekologické transformaci a v boji proti úbytku biologické rozmanitosti, přičemž se zaměří na vzdělávání a rekvalifikaci pracovní síly v celé řadě odvětví.

Budoucí program Horizont Evropa bude zahrnovat **dlouhodobý strategický plán výzkumu pro biologickou rozmanitost**, včetně vědeckopolitického mechanismu pro řešení založená na vědeckých poznatcích za účelem postupného provádění závazků v oblasti biologické rozmanitosti se zvýšeným financováním. Mise programu Horizont Evropa⁷⁵ významně přispějí k doplnění chybějících znalostí a nalezení řešení ke zlepšení zdraví ekosystémů a jejich přínosu pro lidské zdraví.

Souběžně s tím bude Komise prosazovat a usnadňovat partnerství, včetně zvláštního partnerství pro biologickou rozmanitost, s cílem vytvořit most mezi vědou, politikou a praxí, aby se řešení blízká přírodě stala realitou. Komise v úzké spolupráci s Evropskou agenturou pro životní prostředí vytvoří v roce 2020 rovněž **nové znalostní centrum pro biologickou rozmanitost**. Centrum bude: i) sledovat a hodnotit pokrok EU a jejích partnerů, včetně ve vztahu k provádění mezinárodních nástrojů souvisejících s biologickou rozmanitostí; ii) posílí spolupráci a partnerství, a to i mezi vědeckými pracovníky specializujícími se na oblast klimatu a biologickou rozmanitost a iii) podpoří rozvoj politik. Komise navíc zvýší svoji podporu Mezivládní vědecko-politické platformě pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby.

S cílem přispět k začlenění biologické rozmanitosti a ekosystémů do škol, vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy navrhne Komise v roce 2021 doporučení Rady týkající se podpory spolupráce v oblasti **vzdělávání pro udržitelnost životního prostředí**. To poskytne poradenství školám a učitelům, pokud jde o způsoby spolupráce a výměny zkušeností mezi členskými státy v oblasti vzdělávání o biologické

⁷⁴ [Pracovní dokument útvarů Komise SWD\(2019\) 305.](#)

⁷⁵ Mise zaměřené na [přizpůsobení se změně klimatu, včetně společenské přeměny, zdravé oceány, moře a pobřežní a vnitrozemské vody, klimaticky neutrální a inteligentní města a zdravou půdu a potraviny.](#)

rozmanitosti. Komise rovněž poskytne podpůrné materiály a usnadní výměnu osvědčených postupů v evropských sítích vzdělávacích programů pro učitele.

4. EVROPSKÁ UNIE SE ZASAZUJE ZA AMBICIÓZNÍ CELOSVĚTOVOU AGENDU V OBLASTI BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI

Biologická rozmanitost je hlavní prioritou vnější činnosti EU a je nedílnou součástí úsilí o splnění cílů Spojených národů v oblasti udržitelného rozvoje. Bude zohledněna ve dvoustranných a mnohostranných závazcích prostřednictvím diplomacie EU v rámci Zelené dohody a v nadcházejících ekologických aliancích⁷⁶. Komise bude úzce spolupracovat s Evropským parlamentem a členskými státy za účelem zajištění vysoké úrovně ambice EU a mobilizace veškerého úsilí ve prospěch světové biologické rozmanitosti.

4.1. Zvýšení ambicí a závazků celosvětovém měřítku

Ochrana biologické rozmanitosti je globální výzvou a příští desetiletí bude rozhodující. Celosvětové úsilí vyvíjené v rámci Úmluvy Organizace spojených národů o biologické rozmanitosti bylo z velké části nedostatečné. Příroda si nemůže dovolit žádná polovičatá opatření ani nedostatek ambicí.

V tomto duchu je EU připravena stát v čele veškerého úsilí – ve spolupráci s podobně smýšlejícími partnery v rámci **vysoce ambiciózní koalice pro biologickou rozmanitost** s cílem dohodnout se na ambiciózním novém globálním rámci pro období po roce 2020, který bude přijat na nadcházející 15. konferenci smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti.

V této strategii Komise navrhuje, aby EU předložila své ambiciózní závazky. EU by rovněž měla podporovat vlády a zúčastněné strany po celém světě, aby výrazně zvýšily své ambice a svoji činnost.

Komise navrhuje, aby EU zajistila, že celosvětový rámec pro období po roce 2020 bude přinejmenším zahrnovat tyto prvky:

- Zastřešující globální cíle v oblasti biologické rozmanitosti pro rok 2050, v souladu s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a vizí „života v souladu s přírodou“. Ambicí by mělo být, že **do roku 2050 budou všechny světové ekosystémy obnoveny, budou odolné a přiměřeně chráněné**. Svět by se měl zavázat k zásadě čistého zisku, aby přírodě vracel více, než z ní čerpá. Svět by se měl zavázat, že zajistí, aby tam, kde je tomu možné předejít, bylo vyhnutí způsobené lidskou činností minimální.
- Ambiciózní **celosvětové cíle pro rok 2030 v souladu se závazky EU** v této strategii. Měly by se jasně zabývat hlavními příčinami úbytku biologické rozmanitosti a měly by být konkrétní, měřitelné, proveditelné, relevantní a časově vázané.
- Mnohem **rozhodnější proces provádění, monitorování a přezkumu**. Strany by do konce roku 2021 měly přezkoumat své vnitrostátní strategie a akční plány v

⁷⁶ Ekologické aliance se zaměřují na spolupráci s africkými a dalšími partnery za účelem provádění Zelené dohody pro Evropu.

oblasti biologické rozmanitosti nebo alespoň předložit vnitrostátní závazky týkající se nejdůležitějších cílů. Měl by existovat **pravidelný cyklus přezkumu**, který by se zaměřil na pokrok při plnění cílů, a v případě potřeby by mělo být možné opatření urychlit. Tyto přezkumy by měly vycházet z nezávislé analýzy nedostatků založené na vědeckých poznatcích a postupů prognózování se společnými hlavními ukazateli pro všechny strany.

- **Podpůrný rámec** pro realizaci této ambice ve všech oblastech, jako je např. financování, kapacita, výzkum, inovace a technologie.
- **Spravedlivé a rovnocenné sdílení přínosů** plynoucích z využívání genetických zdrojů spojených s biologickou rozmanitostí.
- **Zásada rovnosti**. Ta zahrnuje dodržování práv a plné a účinné zapojení původního obyvatelstva a místních komunit. Měl by existovat inkluzivní přístup za účasti všech zúčastněných stran, včetně žen, mládeže, občanské společnosti, místních orgánů, soukromého sektoru, akademické obce a vědeckých institucí.

4.2. Využití vnější činnosti na podporu ambicí EU

4.2.1. Mezinárodní správa oceánů

V souladu s agendou v oblasti mezinárodní správy oceánů⁷⁷ EU podpoří uzavření ambiciózní právně závazné dohody o **biologické rozmanitosti moří v oblastech nacházejících se mimo jurisdikci jednotlivých států** do konce roku 2020. Musí stanovit jasné globální postupy pro určování, označování a účinné řízení reprezentativních chráněných mořských oblastí ve volném moři. Měla by být ratifikována a provedena co nejdříve.

EU by rovněž měla využít veškerý svůj diplomatický vliv a schopnost oslovit veřejnost s cílem pomoci zprostředkovat dohodu o stanovení tří rozsáhlých **chráněných mořských oblastí v Jižním oceánu**⁷⁸, z nichž dvě společně navrhly EU ve východní části Antarktidy a ve Weddelově moři. Pokud dojde k dohodě, představovalo by to jeden z největších aktů ochrany přírody v historii.

Bude pokračovat práce s partnerskými zeměmi a regionálními organizacemi s cílem zavést opatření na ochranu a udržitelné využívání citlivých mořských ekosystémů a druhů, včetně oblastí nacházejících se mimo jurisdikci jednotlivých států a se zaměřením na významná ohniska z hlediska mořské biologické rozmanitosti. EU by měla dále podporovat malé ostrovní rozvojové státy a další příslušné partnerské země v účasti na zasedáních regionálních a globálních organizací a orgánů a provádět příslušné mezinárodní závazky a nařízení.

EU bude uplatňovat **nulovou toleranci vůči nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu** a bude bojovat proti nadměrnému rybolovu, rovněž prostřednictvím jednání se Světovou obchodní organizací o **celosvětové dohodě o zákazu dotací s nepříznivým vlivem na rybolov**.

⁷⁷ [Mezinárodní správa oceánů: agenda pro budoucnost](#) (JOIN(2016) 49 final).

⁷⁸ V rámci [Komise pro zachování živých mořských zdrojů v Antarktidě](#).

V mezinárodních jednáních by EU měla prosazovat, že nerostné suroviny nacházející se na mořském dně nesmí být využívány, dokud nebudou dostatečně vědecky prozkoumány **účinky hlubinné těžby v moři** na mořské prostředí, mořskou biologickou rozmanitost a lidské činnosti na moři a nebudou popsána rizika a technologie a operační postupy nebudou schopny prokázat, že tato těžba nemá škodlivé účinky na životní prostředí, a to v souladu se zásadou předběžné opatrnosti⁷⁹ a při zohlednění výzvy Evropského parlamentu⁸⁰. Souběžně bude EU nadále financovat výzkum v oblasti dopadu činností těžby z mořského dna a technologií šetrných k životnímu prostředí. EU by měla rovněž prosazovat větší transparentnost v mezinárodních orgánech, jako je např. Mezinárodní úřad pro mořské dno.

4.2.2. *Obchodní politika*

Obchodní politika bude aktivně podporovat ekologickou transformaci a bude její součástí. V tomto duchu Komise zajistí plné provádění a prosazování ustanovení o biologické rozmanitosti ve všech obchodních dohodách, mimo jiné prostřednictvím vrchního úředníka EU pro dodržování obchodních dohod. Komise lépe posoudí dopad obchodních dohod na biologickou rozmanitost, přičemž budou případně přijímána návazná opatření posilující ustanovení o biologické rozmanitosti ve stávajících nebo nových obchodních dohodách. Komise rovněž v roce 2021 předloží legislativní návrh a další opatření s cílem předcházet nebo minimalizovat uvádění produktů spojených s odlesňováním nebo znehodnocováním lesů na trh EU⁸¹, a podporovat dovozy a hodnotové řetězce příznivé k lesům. Komise přijme řadu opatření k **potírání nezákonného obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy**. Tento obchod přispívá k poklesu nebo vyhynutí celých druhů, je čtvrtým nejlukrativnějším černým trhem na světě a považuje se za jednu z příčin vzniku zoonotických onemocnění. Je lidskou, ekonomickou a environmentální povinností tento trh odstranit.

S ohledem na to Komise reviduje v roce 2021 Akční plán EU pro boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy a v druhé polovině roku navrhne další **zprůsnění pravidel pro obchodování se slonovinou v EU**. Prozkoumá možnou revizi směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí, včetně zaměření se na rozšíření její oblasti působnosti a zavedení zvláštních ustanovení pro druhy a úroveň trestních sankcí. Zváží posílení koordinačních a investigativních kapacit Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) za účelem spolupráce s členskými státy a zeměmi mimo EU s cílem předcházet nezákonnému obchodu a vstupu nezákonných produktů na jednotný trh.

Komise bude nadále spolupracovat s partnerskými zeměmi s cílem zajistit hladký a spravedlivý přechod, přičemž bude mobilizovat zejména pomoc na podporu obchodu s cílem zajistit, že partneri budou mít prospěch z obchodu zohledňujícího biologickou rozmanitost.

4.2.3. *Mezinárodní spolupráce, politika sousedství a mobilizace zdrojů*

Vytvoření ambiciózního celosvětového rámce pro biologickou rozmanitost pro období po roce 2020 bude vyžadovat větší spolupráci s partnery, zvýšenou podporu a financování a

⁷⁹ Podle čl. 191 odst. 2 SFEU je politika Unie v oblasti životního prostředí zaměřena na vysokou úroveň ochrany a je založena na zásadách obezřetnosti.

⁸⁰ [Usnesení Evropského parlamentu o mezinárodní správě oceánů \(2017/2055 \(INI\)\)](#).

⁸¹ V souladu se sdělením Komise [„Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů“](#), (COM(2019) 352).

postupné odstraňování dotací, které ohrožují biologickou rozmanitost. V posledním desetiletí EU a její členské státy dodržely společně svůj závazek **zdvojnásobit finanční toky do rozvojových zemí v oblasti biologické rozmanitosti**⁸². EU je připravena dále spolupracovat se svými partnery a dále zvýšit svoji podporu po roce 2020. To bude součástí její práce v oblasti ochrany biologické rozmanitosti, obnovy, udržitelného využívání a začleňování do všech rozvojových politik a politik partnerství. Navíc začleněním soudržnosti politik ve prospěch udržitelného rozvoje IATE do všech svých politik sníží EU tlak na biologickou rozmanitost na celém světě. Při veškeré své mezinárodní spolupráci by EU měla podporovat udržitelné zemědělské a rybolovné postupy a opatření na ochranu a obnovu světových lesů. Zvláštní pozornost bude rovněž věnována udržitelnému hospodaření s vodními zdroji, obnově znehodnocené půdy a ochraně a obnově biologicky rozmanitých oblastí s vysokým potenciálem pro ekosystémové služby a zmírňování změny klimatu. Lepší ochrana přírodních ekosystémů doplněná úsilím o snížení obchodování s volně žijícími a planě rostoucími druhy a jejich konzumace rovněž pomohou předcházet případným budoucím chorobám a pandemiím a budovat odolnost vůči nim. EU zvýší svoji podporu celosvětovému úsilí o uplatnění **přístupu „jedno zdraví“**⁸³, který uznává úzkou vazbu mezi lidským zdravím, zdravím zvířat a zdravou odolnou přírodou.

EU zvýší podporu pro partnerské země na celém světě za účelem dosažení nových globálních cílů, boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a řešení příčin úbytku biologické rozmanitosti. EU zahájí v Africe iniciativu „**NaturAfrica**“ na ochranu volně žijících a planě rostoucích druhů a klíčových ekosystémů a zároveň nabídne místnímu obyvatelstvu příležitosti v ekologických odvětvích. Podobné projekty budou vyvinuty i v jiných regionech. EU bude podporovat země západního Balkánu a země v sousedství EU v jejich úsilí o ochranu biologické rozmanitosti.

Při veškeré své práci EU posílí vazby mezi **ochranou biologické rozmanitosti a lidskými právy**, rovnost žen a mužů, zdraví, vzdělávání, vnímavost vůči konfliktům, přístup založený na lidských právech, vlastnické vztahy k půdě, úlohu původních obyvatel a místních společenství.

Jako součást tohoto globálního úsilí bude Komise podporovat koalice v oblasti biodiverzity s partnery a občanskou společností na celém světě. Například v březnu 2020 Komise zahájila **celosvětovou koalici pro biologickou rozmanitost** pro národní parky, akvária, botanické zahrady, zoologické zahrady, přírodovědná a vědecká muzea s cílem pomoci zvýšit povědomí o potřebě chránit a podporovat biologickou rozmanitost na celém světě. Komise zváží zahájení dalších vysoce ambiciózních koalic pro biologickou rozmanitost nebo připojení se k takovým koalicím s cílem pomoci vytvořit rámec pro období po roce 2020.

5. ZÁVĚR

Ochrana a obnova biologické rozmanitosti je jediným způsobem, jak zachovat kvalitu a kontinuitu lidského života na Zemi. Závazky navržené v této strategii připravují půdu pro ambiciózní a nezbytné změny – změny, které zajistí dobré životní podmínky a

⁸² Včetně mezinárodního financování, kde je biologická rozmanitost základním cílem a kde je důležitým druhotným cílem, v souladu s [rozhodnutím 11. zasedání konference smluvních stran „Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti“ č. XI/4](#) a finančními zprávami EU a členských států předloženými v letech 2015 a 2018 k Úmluvě o biologické rozmanitosti.

⁸³ <https://www.who.int/features/qa/one-health/en/>.

hospodářskou prosperitu současných i budoucích generací ve zdravém životním prostředí. Provádění těchto závazků zohlední rozmanitost výzev v odvětvích, regionech a členských státech, uzná potřebu zajistit sociální spravedlnost, spravedlnost a inkluzivnost v souladu s evropským pilířem sociálních práv a bude vyžadovat smysl odpovědnosti a silné společné úsilí ze strany EU, jejích členských států, zúčastněných stran a občanů.

Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, aby tuto strategii potvrdily před 15. konferencí smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti. S cílem zajištění plné politické odpovědnosti za tuto strategii Komise navrhne Radě a Evropskému parlamentu výchozí bod pokroku. Do roku 2024 přezkoumá strategii, aby zhodnotila dosažený pokrok a zda je k dosažení jejích cílů zapotřebí dalších opatření.